

de raad van de gemeente Westerkwartier
per mail via griffie@westerkwartier.nl

Contactpersoon

E. de Jong

Kenmerk

1969205675

Zuidhorn

11 december 2024

Onderwerp

Huisvesting Statushouders

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de taakstelling statushouders. Zoals bekend had de gemeente bij aanvang van dit jaar een achterstand van 90 en een taakstelling voor dit jaar van 130. De achterstand hebben wij tot onze spijt in 2024 maar beperkt kunnen wegwerken. Met deze brief informeren wij u over de inspanningen van het afgelopen jaar, de obstakels die wij ervaren en onze vervolginspanningen voor 2025. Een hoofdoorzaak is de onduidelijkheid van het Ministerie van Asiel en Migratie over de financiering.

Wisselvallig beleid ministerie

We hebben als gemeente enorm last van de werkwijze van het ministerie. We zijn als gemeente met een laag aantal sociale huurwoningen voor het inhalen van de taakstelling aangewezen op tijdelijke overbruggingsmaatregelen zoals flexwoningen en doorstroomlocaties. Het hebben van een duidelijk financieel kader is cruciaal om een weloverwogen businesscase te maken die qua risico's overzichtelijk is. In dit opzicht laat het Ministerie ons nu onaangekondigd in de kou staan terwijl we al geruime tijd met het Ministerie in gesprek zijn. Het wordt ons op deze manier onmogelijk gemaakt om aan concrete en betrouwbare planvorming te doen en op korte termijn extra huisvesting te regelen.

Omvang en realisatie van de taakstelling voor 2024

De taakstelling voor 2024 is vastgesteld op 130 personen. Met de achterstand van 90 personen uit 2023 erbij kwam dit neer op 220 personen die we moesten huisvesten in 2024. Een stevige opgave gezien het relatief lage aantal sociale huurwoningen in onze gemeente (21%) en de druk die de opvang van Oekraïense ontheemden op onze huisvestingsmogelijkheden legt. Als duurzame oplossing voor de huisvesting van statushouders vinden wij sociale huurwoningen het meest geschikt. Om dit te overbruggen hebben we alternatieve huisvestingsmogelijkheden nodig.

Op peildatum 1 december hebben wij 114 mensen gehuisvest, wat betekent dat er nog 106 personen gehuisvest moeten worden dit jaar. Voor de rest van de maand december hebben we voor 27 mensen huisvesting in de planning staan. Er resteert een achterstand van 79 personen aan het eind van dit jaar.

Postadres

Postbus 100
9350 AC Leek

Contact

Telefoon 14 0594
info@westerkwartier.nl

www.westerkwartier.nl

Pagina

1 van 7

In 2024 hebben we samen met Wold & Waard en andere ketenpartners zorggedragen voor de huisvesting van 141 personen. Dat is het hoogste aantal sinds 2019 (het maximum tot nu toe was 86 personen in 2022) en bijna 100 personen meer dan in 2023. Zonder eerdere achterstand zou de taakstelling voor dit jaar behaald zijn, maar voor nu hebben we de achterstand van 2023 slechts beperkt ingelopen. In onderstaande tabel is dit schematisch weergegeven.

<i>Periode</i>	<i>Taakstelling</i>	<i>Gerealiseerd</i>	<i>Verschil</i>	<i>Totale achterstand</i>
2019-I	48*	35	13	13
2019-II	22	25	-3	10
2020-I	20	28	-8	2
2020-II	24	26	-2	0
2021-I	49	39	10	10
2021-II	40	50	-10	0
2022-I	36	38	-2	-2
2022-II	47	48	-1	-3
2023-I	77	32	45	42
2023-II	64	16	48	90
2024-I	68	50	18	108
2024-II**	62	64	-2	106
2024- tot eind van het jaar	62	91	-29	79

Tabel 1. Overzicht van taakstelling en realisatie afgelopen jaren sinds de herindeling. *Inclusief achterstand vanuit voormalige gemeenten uit de jaren voor 2019. **Stand 1-12-2024

Plan van aanpak

Voor het terugdringen van de achterstand hebben we in samenwerking met Wold & Waard en de provincie Groningen een plan van aanpak gemaakt. De provincie heeft op grond van dit plan in mei 2024 laten weten ons tot het einde van dit jaar de gelegenheid te geven om de achterstand op eigen gelegenheid in te halen.

In dit plan hebben we drie soorten oplossingen opgenomen: oplossingen met direct effect, oplossingen met effect op de korte termijn (0,5 – 3 jaar) en oplossingen voor de lange termijn (3 – 7 jaar). Onderstaand geven wij een beschrijving van de oplossingen en onze inspanningen op dit vlak.

Oplossingen met direct effect

Hoger toewijzingspercentage aan statushouders

Statushouders hebben urgentie, waardoor hun slagingskans toeneemt op een woning omdat ze niet afhankelijk zijn van wachttijd. Deze hebben ze namelijk niet op kunnen bouwen omdat ze recentelijk in Nederland zijn aangekomen. Statushouders krijgen via directe bemiddeling een gepaste woning aangeboden die past bij hun gezinsomvang. Eerder hebben wij u geïnformeerd over de afspraken die wij met Wold & Waard hebben gemaakt over de tijdelijke verhoogde inzet van woningen voor statushouders. Hierbij zijn geschikte woningen die vrijkomen door mutatie met een hogere frequentie toegewezen aan statushouders. Het toegezegde aantal woningen is volgens afspraak door Wold & Waard beschikbaar gesteld en toegewezen aan personen op de wachtlijst. Het percentage urgente toewijzingen is dit jaar gestegen naar rond 40%, fors hoger dan in voorgaande jaren. Het absolute aantal mensen dat door deze maatregel van huisvesting is voorzien is echter lager uitgevallen dan waar we in het plan van uitgingen. Dit heeft meerdere oorzaken;

We hebben in contact met het COA gevraagd om tijdelijk meer gezinnen aan onze gemeente te koppelen. Het aantal beschikbare gezinnen landelijk is echter zodanig beperkt dat dit maar in geringe mate effect heeft gehad op de realisatie van onze taakstelling. Het aantal alleenstaanden op de wachtlijst is aan het einde van het jaar 79%. Hiervan heeft iets meer dan de helft ook een aanvraag gedaan voor nareizigers.

De mensen die op de wachtlijst van Westerkwartier staan zijn veelal alleenstaand (70 – 80%). De helft hiervan heeft nareizigers (gezinsleden die in het buitenland wachten op toestemming om te mogen komen). De verwerkingstermijn van nareizigers is erg lang (de wachttijd kan oplopen tot wel twee jaar) en deze tellen pas mee in de realisatie van de taakstelling zodra zij de huisvesting in onze gemeente betrekken. Het aantal nareizigers dat aan Westerkwartier is gekoppeld bedraagt op dit moment 260. Wold & Waard houdt vast aan het beleid waarin zij anticipeert op nareizigers. Dit betekent dat een alleenstaande met een nareizende familie wordt geplaatst in een woning met meerdere slaapkamers om deze gezinsleden op termijn te kunnen huisvesten.

Een mogelijke oplossing voor het huisvesten van het grote aantal alleenstaanden is het plaatsen in gedeelde woonvormen, bijvoorbeeld via zogenaamde 'friendscontracten'. Dit is een relatief nieuwe manier van huisvesten en verschillende gemeenten en corporaties experimenteren hiermee. Wij hebben hiervoor de medewerking van Wold & Waard gevraagd. Wold & Waard vindt dat hier op dit moment te veel haken en ogen aan zitten op het gebied van leefbaarheid, toewijzingen, beheer en financiën.

Hotel en accommodatie regeling (HAR), particuliere verhuur, De Thuisgevers

We hebben onderzocht in hoeverre de HAR-regeling (Hotel en Accommodatie Regeling) soelaas biedt. Statushouders kunnen hier tijdelijk verblijven waarna ze verhuizen naar vervolghuisvesting. We hebben alle HAR-mogelijkheden in de gemeente in kaart gebracht en benaderd. Uitkomst daarvan was dat we een aantal HAR-locaties konden realiseren in de vorm van de huur van een vakantiewoning. Inmiddels hebben we via deze route voor 9 statushouders tijdelijke huisvesting geregeld. Bij het zoeken naar HAR-locaties hebben we ook weerstand ondervonden in relatie tot het huisvesten van de doelgroep omdat hier niet altijd draagvlak voor is. Daardoor kon niet het gehele HAR-potentieel worden benut. We verwachten dit jaar geen

nieuwe HAR-plekken meer te realiseren en we verwachten voor 2025 geen grote groei in de mogelijkheden. De HAR is onlangs verlengd tot het einde van 2025, waardoor we hier nog een jaar langer van gebruik kunnen maken.

Naast de HAR hebben we ook onderzocht of we via particuliere verhuur woonruimte voor statushouders konden realiseren. Hiervoor hebben we de makelaars in het Westerkwartier met verhuuraanbod benaderd en onze interesse kenbaar gemaakt. Het aanbod aan particuliere huurwoningen is echter niet groot en de prijzen doorgaans vele malen hoger dan de voor statushouders passende huurprijs. Tot op heden hebben we via deze route dan ook geen plaatsingen kunnen realiseren. Ook hebben we helaas geen statushouders kunnen huisvesten via het initiatief De Thuisgevers¹.

Prestatieafspraken 2025

De eerder genoemde afspraken over verhoogde toewijzingen zijn voor 2024 en 2025 gesloten. Deze zijn opgenomen in de prestatieafspraken voor 2025 en bevatten dat ten minste 30 woningen voor statushouders beschikbaar komen en een verkoopstop van 10-15 woningen. Wold & Waard houdt hierbij rekening met spreiding over het werkgebied. Wold & Waard staat open voor het realiseren van flexwoningen. Naast de bouw van flexwoningen kan Wold & Waard ook het onderhoud en het sociaal beheer qua leefbaarheid doen, evenals de verhuur van woningen. Voorwaarde hierbij is dat de locatie en financiële middelen helder zijn.

Urgentieregeling

Op dit moment hebben wij als gemeente Westerkwartier geen formele urgentieregeling. Statushouders zijn één van de aandachtsgroepen die urgentie krijgen binnen onze gemeente. We zien dat het aantal mensen met urgentie grote druk blijft uitoefenen op de woningvoorraad en dat het streefpercentage van 30% steeds meer onder druk komt te staan. Urgentie wordt hier toegekend aan de hand van de spelregels die Wold & Waard heeft opgesteld met input van de gemeente. In het licht van het voorgenomen kabinetsbeleid ten aanzien van het verbod van voorrang voor statushouders is deze werkwijze ons inziens voorlopig de juiste werkwijze. Zoals toegelicht in de raadsbrief van 3 december 2024 verwachten we in 2026 u een raadsvoorstel te sturen met een formele urgentieregeling².

Woningen geschikt maken voor grotere gezinnen

Via een rijkssubsidie hebben we samen met Wold & Waard een leegstaand pand van Wold & Waard kunnen verbouwen tot een woning geschikt voor 12 personen. Deze mensen nemen de komende weken plaats in deze woning.

Oplossingen voor de korte termijn (0,5 – 3 jaar)

In het plan van aanpak hebben we ook oplossingen opgenomen die op een termijn van (in het gunstigste geval) een half jaar tot 3 jaar effect kunnen sorteren. Onder deze oplossingen verstaan we in ieder geval de zogenaamde flexwoningen. Dit zijn woningen die (in theorie) verplaatsbaar zijn. Het gaat dan niet om containerwoningen maar om volwaardige woonruimte die na verloop van 10 – 20 jaar nog steeds van locatie kunnen wijzigen.

---

¹ [de Thuisgevers - Home](#)

² [n.a.v. LIS-stuk Woningnood Westerkwartier - iBabs Publieksporaal](#)

Gaandeweg het jaar is daar een oplossing bijgekomen in de vorm van een zogenaamde Doorstroomlocatie (DSL). De afgelopen maanden hebben we veel energie gestoken in de realisatie oplossingen met direct effect en voorbereidingen getroffen voor de oplossingen voor de korte termijn. Het komend jaar gaan we met de realisatie van de Doorstroomlocatie aan de slag, mits de (financiële) randvoorwaarden daarvan vervuld kunnen worden.

Flexwoningen

Zowel in de eerste als in de tweede bestuursovereenkomst (Groningendeal) hebben we aangegeven in ieder geval 50 flexwoningen te willen realiseren. We hebben hiervoor in het plan van aanpak een tweetal nieuwbouwlocaties en twee transformatielocaties benoemd waar deze mogelijk gerealiseerd konden worden. We zijn gestart met de planvorming voor de twee nieuwbouwlocaties en verwachten in het eerste kwartaal van 2025 hier meer duidelijkheid over te kunnen geven. Voor wat betreft de transformatielocaties is er één afgefallen in verband met de hoge kosten en bevindt zich één in de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Deze maakt echter onderdeel uit van de ontwikkelingen rondom de gemeentelijke huisvesting en is daarom zoals het nu lijkt niet beschikbaar. Dit betekent dat we het komend jaar nieuwe locaties moeten vinden om de flexwoningen te realiseren. We zijn in dit kader ook druk bezig om ons eigen vastgoed (gebouwen en gronden) en de daarbij behorende contracten in beeld te krijgen (dit om zo effectief mogelijk met onze eigen panden en gronden om te gaan). Essentieel voor de realisatie van de flexwoningen is financiële ondersteuning door het Rijk. De financiering van flexwoningen valt onder de Regeling Doorstroomlocaties. Hieronder geven we daarover een actuele stand van zaken.

Doorstroomlocaties

Nadat het plan van aanpak was goedgekeurd zijn we door de provincie erop gewezen dat er een specifieke uitkering (SPUK) in de maak was voor de realisatie van Doorstroomlocaties (DSL) voor statushouders. In samenwerking met de provincie zijn we met het Ministerie in gesprek gegaan om te onderzoeken of we – in aanvulling op de oplossingen in het plan van aanpak – een DSL in Westerkwartier konden realiseren. Belangrijke voorwaarde hiervoor was duidelijkheid over de duur en de omvang van de subsidiëring en de voorwaarden waar een DSL aan moest voldoen. In afwachting van de vaststelling van de bekostigingsregeling hebben we op basis van een mogelijke locatie een business case uitgewerkt. Kort geleden hebben we vernomen dat de Minister voorlopig geen aanvragen in behandeling neemt in afwachting van een sobere DSL-regeling. Er is aangegeven dat hier medio december een verduidelijking over komt, maar dat is op dit moment nog uiterst onzeker. We zorgen ervoor dat we verder gaan met de voorbereidingen zodat we zo snel mogelijk na de verduidelijking een aanvraag kunnen indienen. Deze onzekerheid inzake financiële ondersteuning door het Rijk raakt mogelijk ook de flexwoningen. Deze worden uit dezelfde regeling gefinancierd. De flexwoningen vallen echter onder de bestuursovereenkomst en de Provinciale Regietafel (PRT) heeft hierover contact met het Ministerie.

Oplossingen voor de lange termijn (3 – 7 jaar)

De oplossing voor de lange termijn is er een met een structureel effect, te weten het bouwen van voldoende sociale huurwoningen zodat we ook de toekomstige taakstellingen op het gebied van huisvesting statushouders kunnen vervullen. De afspraken en uitwerkingen hierover worden binnen het programma wonen opgepakt. Door sloop en nieuwbouw neemt de sociale woningvoorraad in 2024 slechts met enkele woningen toe. In 2025 staat er een uitbreiding van

80 woningen gepland. Wold & Waard houdt voor de komende jaren rekening met een uitzetting van het sociale woningaanbod met 550 woningen.

Interbestuurlijk toezicht

De provincie Groningen treedt op als toezichthouder voor de taakstelling statushouders. Hierbij tellen plaatsingen eerst voor de halfjaarlijkse taakstelling voordat ze afgaan van de opgelopen achterstand. Concreet betekent dit dat we de achterstand van 2023 maar beperkt hebben weggewerkt. De provincie heeft in mei aangegeven ons de tijd tot het eind van dit jaar te geven, om de achterstand in te halen. Wij zijn volgens ons plan van aanpak te werk gegaan, maar helaas tegen tegenslagen aangelopen zoals hierboven beschreven. Dit betekent dat de provincie op 1 januari 2025 de realisatie bekijkt en zou kunnen besluiten tot een indeplaatsstelling. Voor het kerstreces gaan wij graag nog in gesprek met de provincie om onze situatie te bespreken. We houden u hiervan op de hoogte.

Omvang en realisatie van de taakstelling voor 2025

Inmiddels heeft het kabinet op 25 oktober 2024 haar visie op de huisvesting van statushouders kenbaar gemaakt. Hierin staat het voornemen om de verplichte taakstelling voor statushouders af te schaffen en ook de voorrang door urgentie op sociale huurwoningen af te schaffen. Dit voornemen is echter nog niet geconcretiseerd en daarmee blijft de huidige wetgeving tot nader order van kracht.

Op 14 november 2024 heeft het kabinet de taakstelling van statushouders voor het eerste halfjaar van 2025 bekend gemaakt. Dit is voor Westerkwartier 64 personen. Samen met de achterstand ultimo 2024 bedraagt de totale opgave voor het eerste half jaar ruim 140 personen. Ervan uitgaande dat het tweede half jaar van 2025 een vergelijkbaar aantal personen aan ons zal worden toegewezen verwachten we voor 2025 een taakstelling van in ieder geval 200 personen (inclusief achterstand).

Onze inzet is om de huisvesting van deze personen conform het plan van aanpak uit te voeren. Dat betekent dat we in ieder geval rekenen op de toegezegde 30 woningen en de verkoopstop van 10-15 woningen van Wold & Waard ten behoeve van de reguliere huisvesting. In aanvulling daarop zetten we in op de realisatie van flexwoningen en een doorstroomlocatie. Hiervoor zijn we afhankelijk van subsidiëring door het Rijk. De Minister heeft aangegeven in te willen zetten op de realisatie van sobere doorstroomlocaties³. We verwachten hierover de komende maanden meer duidelijkheid te krijgen. We bereiden in deze periode de aanvraag in ieder geval voor, zodat deze kan worden ingediend zodra er duidelijkheid over de kaders is en deze voldoende financiële ruimte bieden voor realisatie.

Tot slot

Wij hebben het afgelopen jaar samen met onze ketenpartners keihard gewerkt om de achterstand terug te brengen. Dat dat niet is gelukt betreuren wij ten zeerste. We voelen ons in dit kader overvallen door het besluit van de Minister om geen doorstroomlocaties te financieren tot het concept verder is uitgewerkt. Wij blijven er desondanks voor strijden dat we onze statushouders kunnen huisvesten, ook in 2025.

---

³ [Taakstelling Spreidingswet schiet tekort](#)

Wij vertrouwen u met deze brief een update te hebben gegeven van de stand van zaken met betrekking tot de huisvesting van statushouders. Zodra wij nieuwe informatie hebben dan informeren wij u daarover.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester

R. Kleijnen, secretaris